

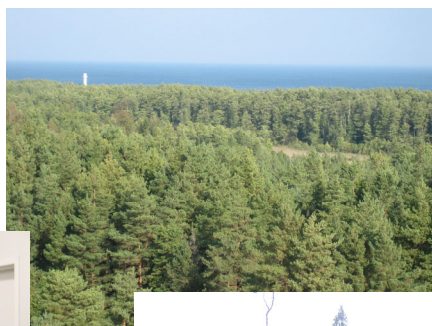
VORMSI SÕNUMID

Number 30

**Rahulikku Jõuluaega
ja rõõmsat aastavahetust !**

20.12.2006

Teabelehe *Vormsi Sõnumid* eesmärgiks on anda informatsiooni saareelu puudutatavatel teemadel, käsitleda saare probleeme ning arendust.

Käesolevas numbris

***Omavalitsus või
isevalitsus ?*** 2

***Rannakalandu-
sest*** 2

***Vormsi lasteaed
35 aastane*** 3

***Arno Tali stipen-
dium Vormsi pere-
le*** 4

***Vormsilaste kooli-
teest*** 4

Uusi raamatuid 6

Teated 6

Õnnitleme !

**25. novembril ületas oma eluteel
99. aasta versteposti
Ida Kalda.**

Tädi Ida, nagu kutsuvad teda austavalt naabrid, tuli Vormsi 1944. aasta mais. Pisi-ke, käbe ja tragi. Iseloomustavad teda sõnad headus, abivalmidus ja töökus.

Ida räägib: „*Raske maatöö on olnud - võta aga vikat selga ja vuhi oma norm välja. Kui palju tuli tööd teha, et see leib sinna ahju sai. Leib on alati laual olnud.*”

Mehed olid merel ja naised tegelesid põllumajandusega. Ida ise ütleb, et kõiki töid on tehtud, aga adra ees ta ei ole olnud.

50ndatel aastatel, kalurikolhoosi *Põhjaran-
nik* ajal, oli Ida Rälbys tallimees. Ta meenutab: „*Mul olid ilusad hobused. 12 hobust oli. Tore oli, kui läksin, hobused hirnusid vastu – ütlesid tere ja küsisid süüa. Toitsin neid nii, et ei koonerdanud.*”

Ida meenutab, et niikaua, kui vend heina ajal vikatit teritas, tema heegeldas pitsi; suvi läbi – vooditekk valmis. Ida on palju käsitööd teinud – pitsitöid ja kampsuneid kudunud. Kootud ja heegeldatud sallid ja rätid—selle peale on tal annet.

Soovime tädi Idale tervist ja õnne !

**2. detsembril tähistas oma
70. juubelisünnipäeva
Ain Ojasoo.**

Vormsile tuli Ain 1974 aastal Ida-Virumaalt, kus ta töötas Ahtme ja hiljem Estonia kaevandustes. Saarel on ta töökohtadeks olnud Vormsi sovhoos ja metskond .

Üheks tema elutööks on kahtlemata oma talu juurde Kersleti külla rajatud aed, mis on eriti rikkalik erinevate viljapuude ja põõsaste poolest. Küllap on paljud saanud maitsta tema aiast pärit vilju ja saanud Stoase talu puukoolist istikuid oma aeda viimiseks.

Soovime juubilarile tervist, õnne ja ikka head aednikukätt !

Kurvameelne mõtisklus: kui omavalitsusest saab isevalitsus

Olen kuulnud, et vahel kutsutakse omavalitsuste juhte „isevalitsejateks“. Eriti kasutatakse seda väljendit vallavanemate/ linnapeade ja volikogu esimeeste puhul, kellele on iseloomulik „minitean kõige paremini“ valitsemise stiil. See, et Vormsi vallas on juba pikalt probleeme 3 valla tegutsemise ja juhtimise aluseks oleva dokumendi— põhimääruse, arengukava ja eelarvega - näitab, et meie valla on eriti iseteadlikud isevalitsejad, kelle jaoks selgete reeglite kehtestamine ning valitsemise läbipaistvuse tagamine (milleks nimetatud 3 dokumenti ju on) paistab olevat kas liigne koorem või tühi tüli.

Põhimäärusega pannakse paika põhilised omavalitsusüksuse—linna või valla— juhtimise reeglid. Vormsi valla põhimäärusega on lood kehavad -hetkel kehtiv määrus ei ole enam ammu kooskõlas riigi seadustega, sealhulgas kohaliku omavalitsuse korralduse seadusega. Uus määruse versioon on volikogus „tõos“ juba enam kui aasta – st et koostatud on esmane eelnõu, millele esitatud ettepanekutele ei ole võimuliit võtnud vaevaks isegi vastata. Rääkimata konkreetsetest

sammudest kusagil sahtlis oleva eelnõuga edasi liikumiseks. Volikogu esimees ei ole näinud korrektse põhimääruse puudumises probleemi. Aga kes siis veel peaks hea seisma olulisima valla dokumendi eest?

Arengukava on ideaalis eelarve koostamise aluseks – nii arutatakse valla elanikega läbi kohapealsed probleemid ja vajadused ning seatakse kavana järjekorda vajalikud kulutused koduvalla elu paremaks muutmiseks. Vormsi valla arengukava tegevuskava - mis on arengukava konkreetsem osa ja toob välja täpsed tegevused, nende eest vastutajad, tähtajad ning vajalikud rahasummad – lõppes aastaga 2005. Käesoleva aasta eelarve koostati juba ilma selgete prioriteetideta ja ei tahaks, et ka järgmisel aastal läheb samamoodi. Aasta jooksul ei ole tehtud ühtki olulist uut investeringut. Ei ole olnud ühtegi sisulist arutelu, varasemate tegevuste tulemuste analüüsi ega selget plaani edasiseks. Ja ka see versioon tegevuskavast, mis ilma ettevalmistuseta nagu vormi täiteks põgusalt korraks volikokku arutamiseks toodi, seisab juba kuid kusagil laual või lausahtlis.

Eelarvest ei tahaks aga üldse rääki-

da. Jahmatamapanev oli mõne kuu tagune volikogu istung, kus vallavanem teatas, et tema ei ole eelarvet puudutavaga kursis ja ei teadmiks on üks või teine kulutus tehtud. Aasta alguses kinnitas volikogu eelarve näol küll valla rahade jaotuse, vallavalitsus kasutas maksumaksja raha aga ikka omavoliilselt – lubatust ülekulutatud summad vormistati võimuenamuse poolthäältega hiljem tagantjärele eelarve muutmiseks.

Kui ei ole vallavõimule seatud selgeid juhiseid, ei ole valitsemises läbipaistvust ja vallaelanikel ei saa olla kindlust tuleviku suhtes. Hetkel tundub, nagu võimuliit oleks justkui meelega viivitanud kõigi reeglite ja põhimõtete paikapanemisega – see lubab otsuseid teha nii nagu valitsevale klannile parajasti sobivaim on. Kahju on aga nendest headest vallaelanikest, keda kitsasse „omade ringi“ ei ole võetud. Toetan kaasamise põhimõtteid ning austan ausust ja läbipaistvust valitsemises ning kui minult keegi küsiks Vormsi valla kui väikese omavalitsusüksuse haldusvõimekuse kohta . . . siis peaksin piinlikult maha vaatama.

Maris Puurmann

Vormsi vallavolikogu liige

Rannakalandusest mitme tahu pealt

Riigikogu võttis mõni nädal tagasi vastu **Kalapüügiseaduse muudatused**. Eesti Saarte Kogu ettepanekul tehtud seadusemuudatus väikesaartele eraldi kutselise kalapüügi kvoodi määramisest ütleb järgmist: „Lähtudes kalavarude seisundist, kehtestab Vabariigi Valitsus taotleva aasta püügivõimalused kalapüügiks kaluri kalapüügiloa alusel maakondade ja püüasustusega väikesaarte alalistele elanikele püüasustusega väikesaarte kaupa taotletavale aastale eelneva aasta 1. novembriks, kui Euroopa Liit ei anna püügivõimalusi hilisemal ajal.“ Seadusemuudatusega tehti 10 võrku kutselise kaluri võrkude miinimumarvuks. Nüüd tuleb kõigil asjahuvilistel väikesaartel anda keskonnaministeeriumi kalavarude osakonnale teada oma ettepane-

kud kutselise kalapüügikvoodi määramiseks. Kaarel Laugu sõnul on Ruhnu ettepanek 45-st võrguloast anda 30 kutselise kalapüügi tarvis, nii et saarel saaks siis 3 meest kutselise kaluri õigused.

Vormsi vallavalitsuse protokollist võib lugeda: „Vormsi kalapüüdjate ettepanek vallavalitsusele oli, et Vormsi limiidist 50 võrku jääks kutseliste kalurite jaoks ja 40 võrku jääks harrastuspüüdjatele“. Vallavalitsuse seisukoht on, et Vormsi üldine liimijagada võrdselt harrastuskalurite ja kutseliste kalurite vahel. Vallavanem Ene Sarapu sõnul on Vormsi oma ettepanekud teinud: 45 harrastuseks ja 45 kutseliste.

Vallavalitsuse liige Ants Varblane leiab, et sellega seoses Vormsi vald loobus 45-st harrastuspüügi võrgust: „Meie ajalooline püügiõigus anti 1963

Admiral Nahhiimovi nim. Kalurikolhoosile ja sealt seda tagasi pole keegi nõudnud. See lahendus, mis Ruhnule sobib ei tarvitse veel Vormsile sobida. Ruhnul on AU olla kalur. Vormsil on kõva mees seegi, kes perele merest leivakõrvast julgeb püüdma minna.“

Eesti Saarte Kogu osaleb INTERREG IIIA programmi projektis „**Vakka-Soome ja Väinamere jätkusuutliku kalamajanduse arengukava**“. Projekti käigus koostatakse ühistööna Vakka-Soome ja Väinamere jätkusuutliku kalanduse arengukavad. Projekt käsitleb valdkondi: kutseline kalapüük, kalatöötlemine ja -kaubandus, tegevusalaga seotud koolitusvajadused ja äritegevuse õpe, kalastusturism, kalavarude kaitse. (järg lk. 3)

(algus lk. 2) Kalandussektori arengusuunad koostatakse peamiselt tööruhmade tegevuse, piirkonna kalandusjuhtide ja riigi- ning vallaametnike ühistööna. Ants Varblane rõhutab projektiga seonduvalt järgmist asjaolu: "Eesti rannaveed tuleb jagada erinevateks püügipiirkondadeks. Täna on vajadus Väinamere püügipiirkonna või Lääne-Eesti püügipiirkonna järgi, kus saab püüki reguleerida vastavalt piirkonna eripärale. Edasi oleks Soome lahe rannapüügi piirkond.

Rannapüügi piirkonda juhitakse tasemel, mida tegid kolhooside püügiosakonnad. Vormsi hetke olukord ei haaku kuidagi selle tööndusliku püügiga. Vormsi võiks loobuda mõttest kalatööstust arendada. Kutselised võiksid olla need, kes rahuldavad kohalike ostjate vajaduse. Vormsilastele tuleks võimaldada väikesaare elanikele kohased traditsioonilised püügivõimalused."

Vormsi valla käimasoleva **Prästviigi rannajärve projekti** peamiseks eesmärgiks on järve kui kalade

koelmuala taastamine, järve ökooloogilise seisundi parandamine. Valminud on kavandatud tegevuste eelprojekt ja järve ümbruse detailplaneering, vormistamisel kavandatud tegevustega kaasnevate keskkonnamõjude hindamise lõpparuanne. Seonduvad materjalid on kättesaadavad vallamajas ja Vormsi interneti kodulehel. Kõigil huvitatutel ja saareelanikel on võimalus kaasa rääkida valminud planeeringu avalikustamise käigus.

Vormsi lasteaed 35 aastane

Vormsi lasteaed on armas ja kodune paik, kus peetakse oluliseks avatust ja koostööd. Selle ühtse pere moodustavad õpetaja **Jana Kokk**, õpetaja abi **Ilona Urv**, hoidja **Jevgenia Kisler** ja kokk **Gerda Piirsalu** ning **12 põnni**.

Lasteaia ajaloost rääkisime **Ilonaga**, kes on lastega töötanud lasteaia algusaastatest peale.

1971- valmis Vormsi lasteaed.

Esimesed kasvatajad aiarühmas olid Ilona ja Žanna, söimerühmas Tiiu Närep. Juhatajaks oli Leida Randmer, majandusjuhataja oli Eda Lubjak. kütja oli Kasema, Gerda oli töö. Med-õde Grundsten Evi käis pidevalt. Lasteaed ehitati 25-le lapsele, pidevalt käis ikka 22. Esimeste laste seas olid praegused vormsilased Märt Maivel, Rein Levoškin, Kristel Järv, Edith Urv, Sulev Raid. Sulev oli selline, et ikka tuli ta lasteaeda muhk otsaes, vahel ka mitu. Mallele, kes oli võimlemisõpetaja, tahtis ta meeldida ja tegi hoolega painutusi. Märt aga ei tahtnud kuidagi lasteaias käia.

Lasteaed oli ööpäevaringne – algul ei tohtinud kedagi ööseks koju viia. Hiljem lubati. Saarel oli sel ajal arstiks Bokidov. Tema käis ja hoiatas ikka, et tuul puhub; selle järgi sai ta endale hüüdnime - „dujet”.

Peale lõunast magamist oli karastamine – toad õhutatud, paljajalu ja palja ülakehaga lapsed tegutsesid. 20 minutit.

Lasteaial oli oma kasvuhoone ja peenrad. Kasvatati tomateid, kõrvit-

said, millest tehti lastele salatit, lillepeenrad olid. Lastega käidi rohimas. Aiatööriistad ja lumelabidad olid. Töökasvatus oli tol ajal tähtsal kohal. Lenini pilt pidi olema, 22. aprillil oli lastehommik, lillekesed klaveril. Isade- ja emadepäeva ei peetud, naistepäev, lastekaitsepäev, nääripidu. Vahel ka kadrid-mardid. Oktoobripühased ei pidanud.

Nataša Valm oli hästi tubli söimerühmas, armastas lapsi – on just sellega meelde jäänud.

Ellen Russakova käis jalgsi Suuremõisast., oli pikad päevad, kunagi ei virisenud, oli alati heas tujus.

Zinkova Sonja oli palju aastaid arst: lapsed said vitamiine ja ta määris ikka punnikesi.

Lapsi on igasuguseid olnud. Vene, ukraina rahvusest, tatarlased kaks poissi. „Sastava” lapsi käis palju – ilusti õppisid eesti keele ruttu ära.

Kõige suurem pere oli Veitmad - Viktor, Valentina, Rein, Riina, Öie - neil oli kolm last korruga lasteaias; Kozlovidel olid 4 last korruga.

1985-88 tegime lastehommikuid, kord kuus ja kogu saare lastele. Malle oli siis juba koolis, aga osales muusika osas. Koolilapsed võtsid osa. Linnast toodi saiakesi ja jäätist. Oli võistlus ja viktoriinid ja alati ka mingi üllatus. Sünnipäevalapsi peeti meeles.

1990 – lasteaed likvideeriti.

1993 – lasteaed avati taas.

Vajadus oli lasteaia järele nii suur.

Mingi aeg, kui vallamajas oli remont, olid lasteaed ja vallamaja koos.

1997 – lasteaed suleti ja kooli juurde moodustati alusharidusrühm

Ilona tuli lasteaeda tagasi 1998. Siis oli kasvatajaks Tiina, juhataja oli vahepeal Urve Kütt.

2002 – lasteaed (alusharidusrühm) kolis uutesse ruumidesse lasteaed koolituskeskuses

Alates 2005 töötatakse Vormsi Lasteaed – Põhikooli osana.

Ilona arvab: Vormsi lapsed on terved, kui maakonnaga tervikuna võrrelda. On viirushaigusi, aga et lastehaigusepuhangud võtaks lasteaiatühjaks – seda ei ole. Praegu lapsed arenenumad, teadmisi rohkem, infot saab igalt poolt.

Õpetaja Jana lisab, et tänast põnni iseloomustab aktiivsus, nutikus ja loovus. Tänane Vormsi lasteaed pakub väikesele vormsilasele võimalikult soodsat arengu- ja kasvu-keskkonda. Siin väärtustatakse looduslähedust ja hinnatakse oma kodukoha ainulaadsust. Igal aastal valmib järjekordne omavalmistatud aabits.

Vormsi kodukoha aabits on nüüd trükituna ilmunud ja olgu see meiepoolseks jõulukungituseks lasteaiaperele, natuke suurematele ja päris suurtele vormsilastele.

*Kirja pannud
Elle Puurmann*

Vormsil elab üks Eesti tublimatest peredest

Detsembri alguses valiti välja Hansapanga ja Arno Tali Sihtkapitali poolt korraldatud kümnenda suureperede konkursi tänavused 25 tublimat perekonda, kes saavad pangalt võitjapere stipendiumi. Läänemaalt tunnistati võitjaks **Eha Saluse ja Ülo Grundsteni pere**.

Perede hindamisel arvestati laste huvitegevuste mitmekesisust, nende saavutusi õpingutes, laste arvu peres, perekonna ühissetevõtmiste ja traditsioonide rohkust. Tunnustust leidsid perekonnad, kes on oma laste arendamisel toetanud võimalikult mitmekesisest koolivälisest tegevusest ning kes soovisid stipendiumi kasutada laste huvide ja õppetingimuste parandamiseks.

Pereisa **Ülo** töötab päästeteenistuses. Töökaaslased iseloomustavad teda kui sõbralikku ja töökat meest. Rahulik meel ja abivalmidus on Ülole omased.

Kõik, kes **Eha** tunnevad, on kindlasti sama meelt Kristina Rajandoga, kes on Ehaga kokku puutunud eelkõige nii käsitööselt kui kogudusega seotud suurtes ja väikestes ettevõtmistes: "*Mulle meeldib väga Ehaga koostööd teha, sest rõõmsal meelel ja KÕIKIDELE tegevustele avatud*

inimene innustab teisi oma ümber. Tean, et Eha ei karda vastutust ja temale võib ALATI kindel olla. Olu-line on ka see, et Eha hoolib väga inimestest, kes tema ümber on ja ta on valmis unustama iseenda, et aidata või toetada abivajajat. Hindan kõrgelt ka Eha valmisolekut olla kursis, uurida erinevaid eluvaldkondi ja PIDEVALT õppida."

Pere kõige noorem—**Silver**—õpib 2. klassis. Klassijuhataja Ragne iseloomustab teda sõbraliku ja rõõmsameelse poisina, kellele meeldib sport ja füüsiline tegevus. Silver õpib hästi, osaleb pikapäeva-rühmas, on heatahtlik ja abivalmis, suhtleb meelsasti: "*Silver huvitub lindudest ja jagab oma teadmisi lahkelt ka klassikaaslastele; nõ meie linnutark, kelle poole kõigepealt pöördume linde puudutavates küsimustes"*.

Pere suuremaid—Siimu ja Koljat—iseloomustas õpetaja Age. **Siimu** on alati iseloomustanud asjalik ja sihikindel hoiak. Õppetöösse suhtub ta kohusetundlikult ja tänu sellele on ka tulemused head ja väga head. Vähem tähtis pole ka see, et ta on olnud aktiivne ja abivalmis, kui on tegemist kooli ürituste korral-

damise ja läbiviimisega, samuti on ta esindanud kooli mitmetel spordivõistlustel. Siim osaleb ka rahvusvahelises programmis GLOBE, on teinud aastate jooksul järjepidevalt atmosfäärimõõtmisi ja osalenud GLOBE- suvelaagrites. Veel ta võtnud osa teistest projektidest, näiteks „Tere Kevad”.

Nikolai Fomitšjov (Kolja) on elava vaimu ja ärksa meelega poiss, kes valmis vastustega ei lepi ja asjadele alati põhjendust otsib. Tema õpimistulemused on head, talle huvipakkuvatel teemadel ka väga head. Väga pühendunult tegeleb ta enda huviala – lindude vaatlemise ja pil-distamisega. Ta on olnud aktiivne ise otsima võimalusi, kuidas oma huvialaga paremini tegeleda ja praeguseks on tema vaatlustest ja tähelepanekutest juba abi ka maakonna linnuvaatlusandmete täiendamisel.

Pere vanematest lastest **Herky** õpib Soomes, viimast aastat sadulsepa erialal. **Marju** on rootsi keele õpetaja, tõlk ja giid. **Alvar** töötab Tallinnas ehitustööl.

Soovime neile õnne, jäksu ja jätkuvalt üksmeelt!

Ahto: . . . mulle meeldib meri

Ahto Allik lõpetas kevadel gümnaasiumi. Palusime tal kirjutada oma koolitee jätkamisest.

Õpin Eesti Mereakadeemias mehaanikateaduskonnas mehaanikuks. Õppeaeg on 4a + 1a merepraktikat. Valida sai ka praktika kohaks laevaremondi tehase.

Ma olen enamuse oma elust elanud keset merd ja mulle meelid meri ning sellest ka see otsus minna meremehes õppima. Kuid samas, kui peaks millegi pärast merelt ära tulema, siis on selle erialaga leida ka maal tööd (nt. laevaremondi tehas, autoremont jne.).

Ausalt öeldes, ma ei oskagi öelda, mis on raske, sest iga algus on natukene raske. Esimene aasta kor-

dame põhiliselt gümnaasiumi materjali. On üksikud ained, mis on rohkem erialaga seotud, nagu näiteks metallide tehnoloogia, tehniline joonestamine, laevade ehitus, mere inglise ja vene keel, ohutus, ohutusteave ja meeskonnatöö.

Tsiteerides Eesti Mereakadeemia kodulehelt võetud materjali siis: "Laeva jõuseadmete õppeliini lõpetanu saab vastava õppekava täies mahus läbimist tõendava rakenduskõrgharidusõppe diplomi. Õppekava koostamisel on arvesse võetud IMO mudelkursuste soovitusi nii õpingute sisu kui mahtude osas. Koos töökoja-, mootorite remondi- ja meresõidupraktikatega tagab õppekava edukas täitmine lõpetanute ettevalmistamise vastavalt STCW 95

kompetentsusnõuetele. Diplom (koos nõutavate täiendusõppekursuste läbimist tõendavate dokumentidega) annab õiguse taotleda 750 kW ja suurema peamasinatate efektiivse koguvõimsusega mootorlaeva vahimehaaniku pädevustunnistust ning võimaluse tõusta karjääriredelil laevamehaaniku kõrgeimate võimalike ametikohtadeni ilma lisakoolituseteta. Kadetid saavad põhjaliku üldtehnilise ja spetsialiseeritud erialase kõrghariduse."

Nagu ma enne juba ütlesin, on iga algus raske—nii võib ka öelda Tallinnas elamise kohta. Aga ma hakan sellega juba harjuma...

Ahto Allik

Kaisa-Liis: Vormsi on igas mõttes eriline koht

Daisi Siilbek, *Vormsi Lasteaed-Põhikooli 7. klassi õpilane, intervjuueeris kooli vilistlast Kaisa-Liis Mandret, kes õpib septembrist Haapsalu Gümnaasiumi 10. klassis.*

Kuidas Sul uues koolis läheb? Mul läheb uues koolis üllatavalt hästi. Alguses olin segaduses ja vaatasin tervet koolitundi suu lahti, kõik vajas harjumist.

Kas kohanemine oli keeruline? Ei olnud. Ehk sellepärast, et ma olin valmis kõige hullemaks. Tänu suurepärasele klassile ja hästi lahedatele uutele sõpradel läks kõik palju kiiremini ja valutumalt. Õnneks ma pole ainuke uus ja kõik on hästi mõistvad selle koha pealt.

Mis meeldib uues koolis kõige rohkem? Kindlasti seltskond, eriti gümnaasiumi osas, sest siin koolis (ja

üldse gümnaasiumites) käivad hoopis teistsugused inimesed. Ma ei oska kirjeldada, lihtsalt meeldivad. Ahjaa – muidugi õpetajad – igaüks omamoodi kiiksuga, hästi huvitavad inimesed.

Kas saad suures koolis hästi hakkama? Ma usun küll, see suurus pole veel hirmutanud...

Milline näeb välja sinu tavaline koolipäev? Kell 7.15 äratab kell. Kool algab kell 8.00. (Teie seal nautige oma 8.45, seni kuni saate!) Pahatihiti on nii, et enne poolt kaheksat ikka üles ei saa. Siis ruttu korda – iga-hommikune kiirustamine – ja kooli! Esmaspäeva hommikud on kõige hullemad, sest kohutav uni on ja peale selle on kaks esimest tundi füüsid... Koolis olen kella kolmeni.

Millega linnas tegeled? Ega väga palju vaba aega ei olegi, sest õppida on tohutult. Aga ega ma midagi erilist ei teegi. Vahel käin „Grandes”, siis niisama jalutamas, ujumas, istun netis – otse loomulikult!

Millest tunned puudust? Lõugavatest üheksandikest, Daisist ja Age Kaldast.

Kas sul on plaanis Vormsile elama tulla? Ei ole. Praegu ei võta küll seda kui reaalselt varianti.

Mis Vormsil meeldib? Rahu ja vaikus? See ka, aga põhiliselt ikka see, et reedel on mõnus tunne küll, kui tead, et koju saab. Vormsi on nagu omaette maailm, mulli sees. Vormsi on igas mõttes eriline koht.

Autointervjuu

Sattusin Vormsi saarele suve lõpul Saarte naiste folklooripäevade raames. Armusin siinsesse loodusesse ja olustikku ning haarasin kohe kinni võimalusest saarele pikemalt jääda. Kui kauaks, ei juletud kohapeal õieti küsida, omaksed eeldasid, et üle aasta ma saarel ei püsi. Oli neidki, kes ütlesid, et arenguruumi jääb sellises väikeses kohas kindlasti väheks, ning mu otsuse peale üksnes kulme kergitasid. Ma isegi ei oska veel öelda, kui kauaks Vormsile jään.

Miks siis ikkagi tuldud sai? Lastega rääkides olen aru saanud, et neile on täiesti mõistetamatu, miks peaks üks noor, enesest lugupidav ja asjalik inimene Vormsile elama tulema. Järelikult peab sel tulijal olema mingi oma kiiks. Kooliõpilastele on Vormsi koht, kust tuleb iga hinna eest pääseda, vastasel korral ootab kindel allakäik: pole siin ju võimalik ennast oluliselt täiendada ega töödki leida, väike kogukond on endaküllane. Kui noortel tuleb minna, miks peaks siis keegi siia tulema!?

Peamine põhjus tulekuks ja jäämiseks on saare haruldane vaikus ja rahu, eraldatus. Sellest rahust räägitakse sageli, kuid usutavasti on see eriti tajutav neile, kellel värske kontrastne kogemus kõrvale asetada.

Nii tulin minagi ennast proovima, otsima ja leidma. Kui kauaks ma jään? Ehk pooleks aastaks (pimedate tormiste ja kõledate ilmadeni), ehk aastakeseks (kui ring täis), ehk kauemaks? Praeguse ni ole saar veel kitsaks jäänud, usun, et aasta pärast ka veel ei ole. Enamat prognoosida oleks asjatu.

Mis mind rõõmustab? Eraldatuse võlu, loomulikkus, looduslikkus. Kuigi amet on väsitav, mulle siiski meeldib õpetada, usun, et see on mu kutsumus. Vormsi on paras koht, kus alustada ja areneda: tillukese koolipere liikmed hoiavad kokku ja toetavad üksteist, seda on uustulnukana hea tunda. Eriti paistab silma laste ja täiskasvanute abivalmidus ja usalduslikkus. Need kaks nii loomulikku ja vajalikku omadust kaotavad kahjuks suuremates ja avatumates kohtades väärtuse.

Mis mind kurvastab? Kõige rohkem lastega kokku puutudes näen kahjuks,

et nende suhtumine õppimisse on leige. Sageli minnakse lihtsama vastupanu teed, lüüakse käega ja loobutakse. Siin on raske kellelegi näpuga näidata või mingeid konkreetseid ettepanekuid teha. Püüan alles ise aru saada, millest see tuleb. Kas tõesti võib väikese kooli ja kogukonna sõbralik ja mõistev suhtumine muutuda võimaluseks meelt lahutada ja manipuleerida või on põhjus laiemates sotsiaalsetes, globaalsetes (lääne-euroopalikes) arengusuundades, mis siia saarelegi ulatuvad? Väljakutseid siin igatahes jagub. Loodan enda tunde ette valmistades, et õppijad suudavad tunnetada eesti keele olulisust ning hakata mõistma, milliseid rikkusi pakub kirjasõna.

Igav ei hakka mul siin niipea, sest lisaks õpetajatööle tuleb iga nädal Tallinnasse kooli sõita. Minek on alati vastik, tagasitulek samavõrd rõõmustav. Tunnen juba, et olen Vormsiga seotud, olen siin ja kohal ning selle tunde eest tänulik.

Kadi Põdersalu

*Vormsi Põhikooli emakeele
õpetaja*

Vormsilased jätkavad haridusteed

Kati Koch jätkas oma õpinguid Haapsalu Kutsehariduskeskuses koka erialal

Anders Streng jätkab oma õpinguid Haapsalu Wiedemani Gümnaasiumis 10. klassis.

Kaisa-Liis Mandre õpib Haapsalu Gümnaasiumis 10. klassis

Ahto Allik jätkab oma õpinguid Eesti Mereakadeemias mehaanikateaduskonnas

Maarja Koppelmaa jätkab kooliteed Tallinna Tehnikaülikooli Säästva Tehnoloogia Instituudis tööstusöko-
loogia erialal

Olger Berggren jätkab oma õpinguid Tallinna Ülikoolis töö- ja tehnoloogiaõpetuse erialal kaugõppes

Riima Koch alustas õpinguid Tallinna Pedagoogilises Seminaris sotsiaaltöö erialal kaugõppes

Uusi raamatuid

Kjaerstad, Jan

Märgid, mis juhivad armastuseni

Pegasus, 2006

Sügav ja hingeminev armastusromaan tavapärasest pisut teistsuguse nurga alt nähtuna. Loo peategelane on kirjakunstnik ning paljud motiivid teoses on seetõttu seotud just erinevate kirjastiilidega, nende loomise röömude ja vaevadega (nagu näiteks leegitsev C keset kaljunõlva jm), kunstnikule omaste inspiratsioonimpulsside tekke ja arengu vaagimistega, millest ühel hetkel võib saada midagi palju enam kui lihtsalt kiri...

Ometi on arutlustest kirja, Vana-Egiptuse, kokakunsti jms. üle raamatu põhiohk siiski inimtunnetel ja -suhtel – sõprusel, perel, armastusel, ning kõigel sellega seonduval – pettumustel, kahtlustel, valul, ent ka ootusel—lootusel. Seda peent ja kontrastset maailma täidavad (klassikaline) muusika, muinasjutud ja raamatud, omapärases seoses olevad lõhnad ning puudused.

Teose stiil on peen, tundlik, delikaatne, kohati isegi pisut steriilne. See on hapra ning loova õhustikuga kirjutatud ilus, aval ja omamoodi kuninglik teos.

Külli Kivi

Vormsi raamatukogu juhataja

Teated**Vormsi jõulupeod**

21. detsembril lasteaia jõulupidu

22. detsembril kooli jõulupidu

23. detsembril jõulupidu
Vormsi rahvamajas

Vormsi Lasteaed—Põhikooli vajab alates

jaanuarist 2007 õpetajaid järgmistele õppeainetele:

inglise keel – 7 tundi nädalas (0,35 ametikohta)

geograafia – 4 tundi nädalas (0,2 ametikohta)

loodusõpetus ja inimeseõpetus algklassides – 4 tundi nädalas (0,2 ametikohta)

keemia – 4 tundi nädalas (0,2 ametikohta)

ajalugu – 5 tundi nädalas (0,25 ametikohta)

Inglise keele, geograafia ja keemia tunnid toimuvad 7.-9. klassides, ajalugu 5.-9. klassides. Osaliselt toimuvad tunnid liitklassides, kuid üle kahe klassi tunnis koos ei ole. Klassid on väga väikesed, ühes klassis on 1 kuni 5 õpilast.

Tunniplaani koostamisel arvestame õpetaja soovidega. Elamispid olemas.

Kontakt: telefon 47 29448

Vormsi Lasteaed-Põhikool

Hullo küla, Vormis vald

e-mail: kaia@vormsi.ee

Teabelehe väljaandja:

MTÜ Läänerrannik.

Vormsi, Läänemaa

Telefon

47 32174

e-mail:

laanerannik@hotmail.ee

